



# Kyoto protocol: kansen voor de bossector

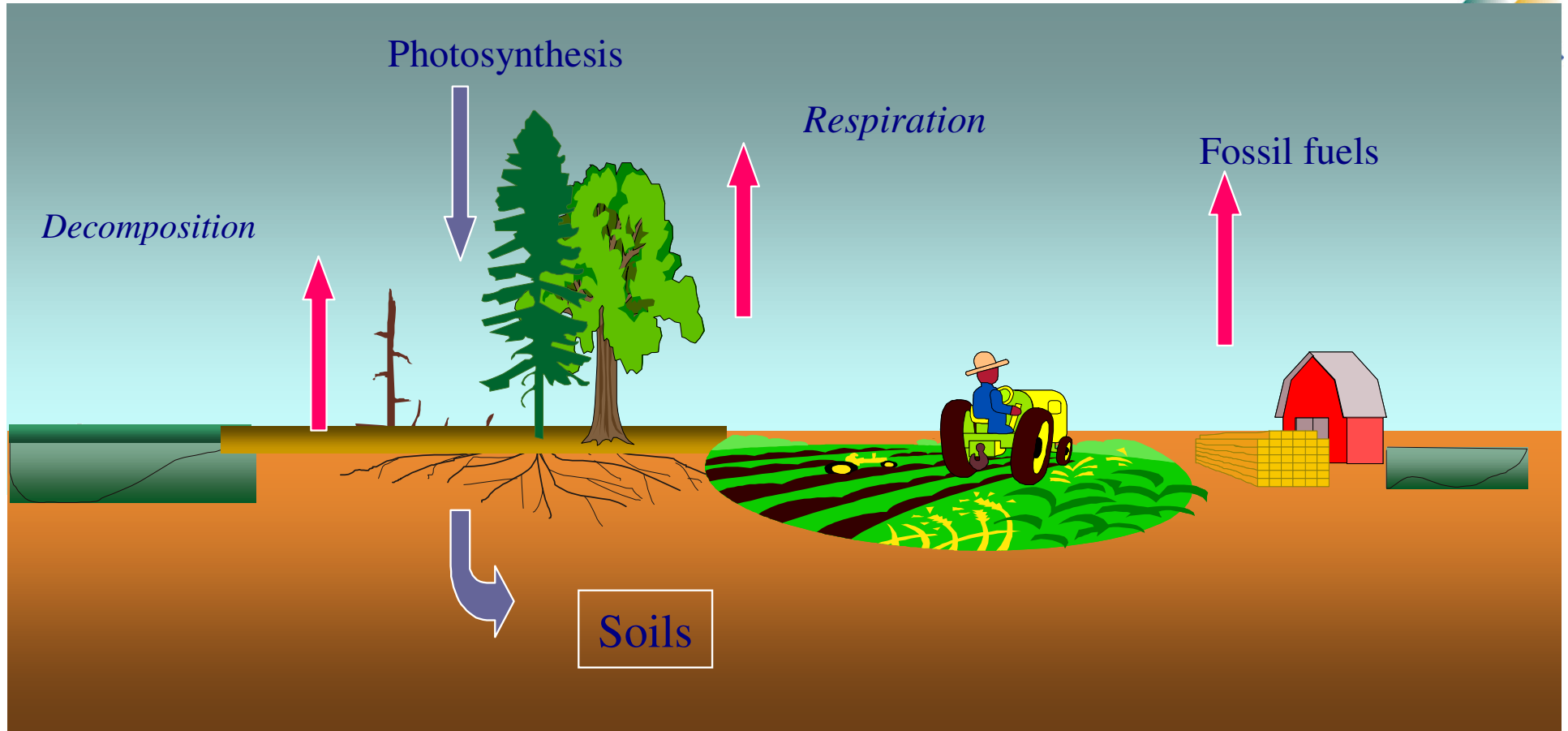
**Bas Clabbers**  
**Symposium “Bos en Kyoto”**





# Inhoud

- **Rol van bossen in klimaatbeleid**
- **Verschil met andere sectoren**
- **Wat is er afgesproken in het Klimaatverdrag?**
- **Wat is er afgesproken in het Kyoto protocol?**
- **Hoe nu verder?**





# Rol van bossen in internationaal klimaatbeleid

- Bijdrage van ontbossing aan klimaatverandering is substantieel
- Biedt kosteneffectieve maatregelen om klimaatverandering tegen te gaan
- Belangrijk onderwerp in onderhandelingen
- Verbreding participatie
- Mogelijkheden van synergie



## Verskil met andere sectoren

- **Risico van “omkeerbaarheid”**
- **Stuurbaarheid**
- **Verzadiging**
- **Onzekerheden en complexiteit van monitoring**
- **Dynamisch karakter**
- **Onderscheid van managementeffecten**



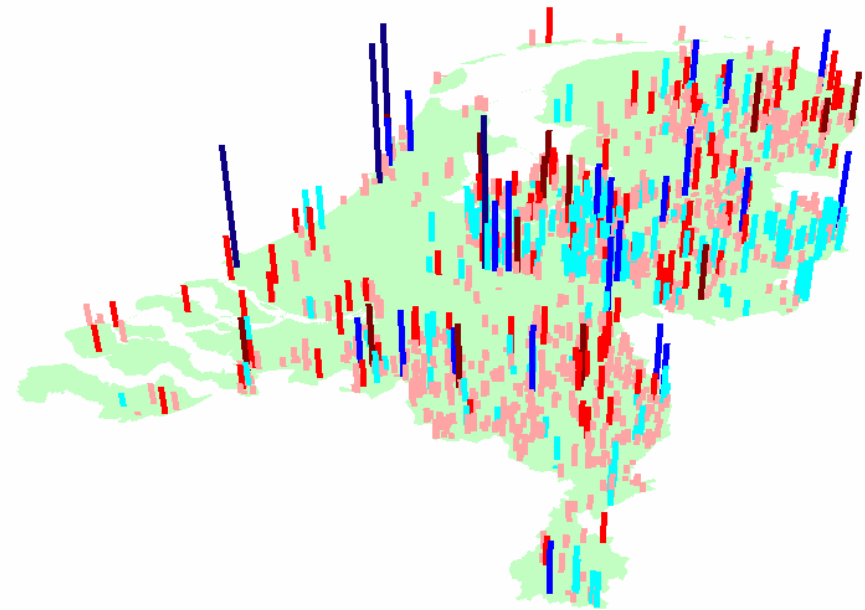
# Wat is afgesproken in het Klimaatverdrag?

- **Bevorderen duurzaam beheer van sinks**
- **Rapportageverplichting:**
  - Emissies en opslag van broeikasgassen in bestaand en nieuw bos
  - Emissies als gevolg van ontbossing
  - Vijf bronnen: bovengrondse biomassa, ondergrondse biomassa, dood hout, strooisel en bodemkoolstof

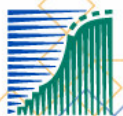
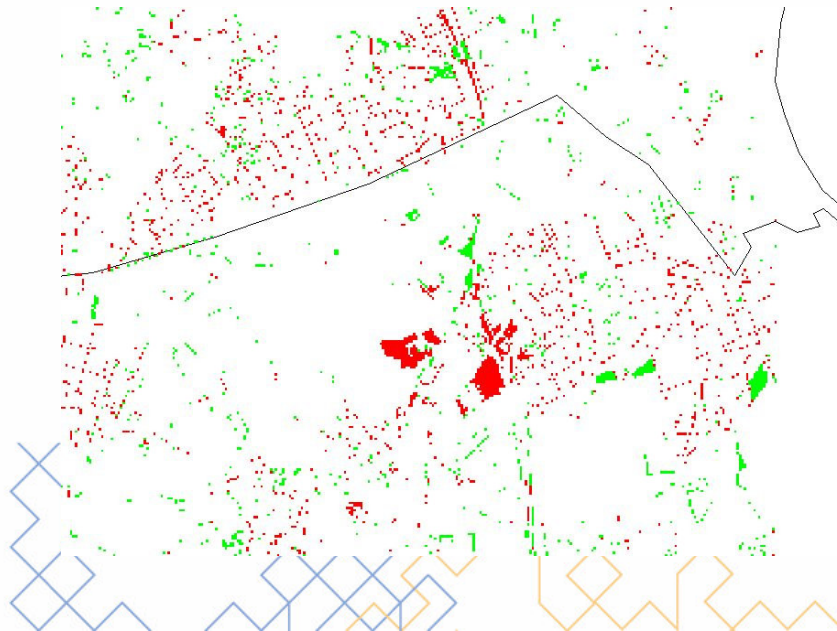


## Een paar resultaten

- Meeste plots laten een opslag zien tussen 7,0 and 11,7 ton CO2 per ha \* jaar
- Tussen 1990 – 2000 jaarlijkse ontbossing 1400 ha; bebossing 2500 ha



# Landgebruikverandering: 1990 -2000



landbouw, natuur en  
voedselkwaliteit





# Wat is afgesproken in het Kyoto protocol?

- **Artikel 3.3: bosaanleg en ontbossing in industrielanden na 1990 tellen mee**
  - landgebruikverandering
  - bosdefinitie
- **Artikel 3.4: industrielanden hebben mogelijkheid om bosbeheer mee te laten tellen**
- **Artikel 12: alleen bosaanleg telt mee onder het CDM**



# CDM-bosprojecten

- Plafond gebruik van kredieten
- 1990 geen bos; projecten vanaf 2000
- Tijdelijke kredieten (ton CO<sub>2</sub>)
- Additionaliteit
- Sociaal-economische en milieueffecten
- Genetisch gemodificeerde organismen en potentiële invasieve uitheemse soorten
- Kleinschalige projecten



## Hoe nu verder?

- **UNFCCC**
  - Ontbossing in ontwikkelingslanden
  - Houtproducten
  - Bioomspecifieke bosdefinities
  - Bosdegradatie
  - Factoring out
- **Informeel proces**
  - Vereenvoudiging van systeem
  - Adaptatie
  - Relatie met bio-energie



# Vragen voor de toekomst

- **Dynamische karakteristieken versus politieke tijdschikhorizon**
- **Eenvoud versus omgaan met nationale omstandigheden**
- **Optimalisatie met een smalle scope of verbreding van de scope**
- **Meer gedifferentieerde verplichtingen?**
- **Kunnen verplichtingen bindend zijn?**
- **En nog veel meer vragen**